ben geleid, door een reglementair genootschap of Synodaal bestuur zijn bedreigd, geschorst en afgezet en nochtans „verkozen met het volk Gods kwalijk gehandeld te worden, liever dan voor een tijd de gunst der menschen of de voordeelen der wereld te genieten" en alzoo veel hebben opgeofferd. Het was ons alsof wij nog een 50 tal jaren terugleefden, toen velen onder ons, om dezelfde belijdenis, met zware boeten of gevangenisstraffen getroffen werden, waarvan door Gods goedheid nog ondere broederen als levende getuigen onder ons aanwezig zijn. Het was ons geen geringe blijdschap, dat de Heere op die wijze ons volk bezocht, bij de vele overtredingen en zonden, wegens trouwelooze verlating van zijn dienst en woord, waardoor onze schuld zoo groot is geworden.

Niet alleen gingen onze gebeden op voor deze hooggeschatte broederen, om in hun strijd te worden gesterkt; maar waar wij onze waardeering konden uitspreken of betoonen, zijn wij niet achtergebleven, zooals velen uwer bekend is."

Lees deze korte, met ingenomenheid gestelde resumtie van hetgeen onzerzijds ter bevordering van de hereeniging gedaan en gesproken wierd:

»In hooge mate wekte het besluit van het Synodaal convent op 28 Juli ll. en volgende dagen te Rotterdam, aanguande deel IV van het Agendum onze toegenegenheid op. En het was waarschijnlijk ongeduld, dat welligt te haastig ons deed uitzien of ook wij van U zulk eene verklaring zouden ontvangen. Toch meenden we, dat waar de Heilige Geest ons gebracht heeft tot de overtuiging, dat het een »eisch van goddelijk recht is," om deze scheiding te doen wegvallen, men dezen heiligen plicht niet te lang mocht uitstellen. Dat Gijl thans daaraan gevolg hebt gegeven, is ons dan ook, te dien opzichte, tot volkomene bevrediging.

Hoogst aangenaam was het, van u de erkenning te vernemen van de leiding en het werk des Heeren in onzen uitgang en kerkelijke regeling van 1834; alsook de waardeering voor hetgeen door Gods genade, door ons is gedaan voor de uitbreiding van het zuivere Evangelie, hoewel wij hierin onze zwakheden en geringheid gaarne belijden.

Van hoog belang zijn uwe verklaringen, waarop wij grooten nadruk leggen:

1e. Alle band hoegenaamd ook met het Nederlandsch Hervormd kerkgenootschap, dat in 1816 werd opgericht, is derhalve door ons voor altoos verbroken en dit genootschap als een voor Gods Woord onbestaanbare instelling door ons verworpen.

Dit is naar onze volle overtuiging overeenkomstig den woorde en wille Gods en het voorbeeld der Apostelen en Hervormers, waarom wij dan ook verwachtten, dat juist om de welmeenendheid uwer pogingen, in het genoemde genootschap, de weg waarop gij wandeldet zou doodloopen.

2e. Dat ge u geheel onder het »eenig Hoofd zijner kerk, Jezus Christus en zijn woord" hebt geplaatst en bij uw uitgang uit genoemd genootschap, gelijk wij, de gereformeerde belijdenis en liturgische geschriften van 1618—19 hebt aangenomen, als uitdrukking van uw geloof en levenswandel, waarvan wij ook vertrouwen dat ge verzekerd zijt, dat al uwe volgelingen deze zijn toegedaan."

Waarop dan ook een conclusie volgt, die met de onze geheel overeenstemt:

»Op deze gronden stemmen wij volkomen in, dat wij dan slechts »door besturen" gescheiden, tezamen staan in »de vergadering der geloovigen" en »inzijn in den wortel der Historische gereformeerde kerk dezer landen" en verklaren van harte bereid te zijn alles aan te wenden, om bedoelde ineensmelting te bevorderen.

Dat dit een leiding des Heiligen Geestes is, meenden wij reeds lang in u te mogen opmerken, hetgeen ons reeds verheugde en ook nu God den Vader danken wij, dat Hij in zijne oneindige barmhartigheid de bereidvaardigheid in uwe harten verwekt heeft, om u onder het juk van Christus te stellen, zoodat wij ons dan ook geroepen achten, deze leiding te volgen om »plaatselijke breuke" plaatselijk te helpen heelen. Wij meenen daaruit te mogen constateeren, dat genoemde »geestelijke vereeniging" reeds aanwezig is om door »kerkelijke" gevolgd te kunnen worden en hoewel overijling zou kunnen schaden, zeggen ook wij, uit dit oogpunt beschouwd, dat wat ons nog scheidt aangelegenheden zijn van ondergeschikt belang."

Daarna volgt een belangstellende navrage omtrent bestaande bezwaren en dan gaat het schoone stuk aldus voort:

»Dat Ge ons de hand der broederlijke gemeenschap toereikt, is ons een oorzaak van vreugde, van ootmoed des harten voor God en wordt ook deze met niet mindere genegenheid aangevat; maar dat ge tot ons komt als de grootere schuldenaren, als de minste der broederen, mogen we niet toegeven, aangezien we onze afkeeringen bewust en onze zonden niet minder vele zijn. Voorzoover wij gehoorzaamheid aan 's Heeren wil hebben betoond, en ons opofferingen voor de waarheid getroost, was het door dezelfde hulpe Gods, waarbij wij onnutte dienstknechten blijven, ons op niets kunnen verheffen; maar veeleer een ander uitnemender hebben te achten dan onszelven. Wij zullen den dag zegenen, waarop wij als nageslacht der reformatie, als zonen van hetzelfde huis, onde éene kerkelijke gemeenschap, ook met al degenen die God vreezen, als onder één dak zullen samenwonen, om met elkander aan de uitbreiding van Gods koninkrijk te arbeiden en het goede voor Sion te zoeken.

Gelooft ons, Gijl deedt die bewegingen der liefde niet ontstaan op »opwaken"; maar hebt ze versterkt, meer geworteld en gegrond doen worden."

Ten slotte eindigt dit schrijven in den ootmoedigen en toch zoo hoopvollen toon, die u gevoelen doet, hoe men metterdaad reeds gehuwd is voor God en nog slechts met ongeduld wacht op de huwelijksvoltrekking:

»Onder vele afwijkingen en zonden onzes volks, neemt de liefdeloosheid een eerste plaats in, waarover wij ons het diepst hebben te verootmoedigen, als het meest in strijd met Gods woord. Terwijl integendeel hare beoefening als een eerste vrucht des Heiligen Geestes wordt aangemerkt, Gal. 5 : 22, en als het voornaamste kenmerk der discipelen van Christus Joh. 15 : 35. In niets meer zien wij de eere onzes Gods en de waarheid bevorderd en den stelligen eisch van een onafwijsbaar gebod des Heeren beantwoord, dan om bij saambelijden tot saamleven te komen. Welk een smaad zou dit wegnemen op den naam des Heeren, welk een invloed naar buiten kunnen hebben en afbreuk doen aan de macht des ongeloofs; hoe niet beantwoorden aan de belijdenis van de gemeenschap der heiligen en de bede van den goddelijken Hoogepriester grootendeels verhoord zijn.

Dit wekt ons op, Eerw. Broeders! schenkt ons vrijmoedigheid, om niettegenstaande onze onwaardigheid, met u onze smeekingen te doen samenvloeien voor den troon van den Drieëenigen verbonds-God, opdat eerlang alle scheidingen worden weggenomen tusschen alle oprechte belijders der jaloude, beproefde waarheid en het psalmlied met luider stemme worde aangeheven: Ziet, hoe goed, hoe lieflijk is het dat broeders ook samenwonen, de Heere gebiedt aldaar den zegen en het leven tot in der eeuwigheid."

En al weten we nu zeer wel, dat nog niet in alle streken onzes lands de stemming der gemoederen in dezen weg des vredes en der liefde geleid is, toch mag geconstateerd, dat die stemming in en buiten de pers gaandeweg gebeterd is, en vooral, dat zij, die nog tegen zijn, uitsluitend uit utiliteit en voorzichtigheid redeneeren, terwijl de voorstanders der hereeniging in milden, geestelijken toon spreken, en argumenteeren uit Gods Woord.

De heer Stevens heeft een verre van onbelangrijken arbeid verricht, door een Hollandsch gewaad te weven voor een Engelsch werkje, door Rev. William D. Smith, uitgegeven onder den titel: *Wat is Calvinisme?*

Zijne vertaling zag het licht bij Zalsman te Kampen, en is in vele opzichten uitstekend geslaagd.

Het boekje biedt u een prettig lezenden dialoog, die meestal zaakrijk, Schrittuurlijk en helder is; en biedt u onder die goede conditën een vrij omvangrijke bestrijding van Arminius' gedachtenwereld.

Daartoe echter bepaalt het boekske zich.

Van de sociale, wetenschappelijke en politieke beteekenis van het Calvinisme is hier geen spoor.

Het behandelt uitsluitend de geloofswaarheid.

En opdat niemand uit onze aanbeveling verkeerde gevolgtrekkingen afleide, voegen we er wel uitdrukkelijk bij, dat de heer Smith, naar wij vermoeden, een *Baptist* is, zoodat dan ook in het laatste hoofdstuk: *Toelating tot de kerk en belijdenis doen*, bij veel uitnemends toch een stelsel gepredikt wordt, dat Calvijn niet alleen niet bepleit heeft, maar principiëel zoo krachtig mogelijk bestreed.

Op dit punt kende de heer Smith blijkbaar Calvijn zelf niet.

KUYPER.

Uit de Pers.

Over *Spurgeons* daad spreekt ook *De Hervorming* Daar ook wij, naar aanleiding van de *Downgrade-articles* op Spurgeons besluit nader terug moeten komen, achten we het van belang, ook de moderne redactie van dit blad er over te hooren.

Eerst zóó voelt men het beteekenisvolle van dezen stap.

De *Hervorming* zegt er van:

»Lange jaren gold bij de Baptisten, gelijk door de traditie, het calvinistisch-gekleurd leerbegrip, zooals het in de Westminster-confessie uitdrukking gevonden heeft, als kenmerk van het ware Christendom. Spurgeon klaagde sints eenige jaren over de allen bekende daadzaak, dat de ketterij, en dat niet sluiksgewijs doch met vliegend vaandel, haar intocht deed in de veste. Leeken bij menigte hebben langzamerhand bij de *Baptisten* en de hun verwante *Congregationalisten* niet minder dan overal elders in Engeland, de zuivere leer laten glippen. Maar erger nog: ook velen onder de jonge predikers zijn, wat een Duitsche wachter op Sion onlangs noemde *Von der Universität angekränkelt*.

Spurgeons klacht werd eindelijk aanklacht en de beroemde man dreigde zijn kerkgenootschap met zijn aftreden, indien men de afvallige herders niet uitstiet."

En hoe bleek nu de gesteldheid dier geesten onder de *Baptisten?*

Zie het hier:

»Op de algemeene Synode (*Baptist Conference*) in 't begin van Oct. te Sheffield gehouden, kwam de zaak ter sprake. Behoudens allen eerbied voor den prediker nam niemand het voor zijne eischen op. Het bleek, dat de oude confessie hare betooverring verloren had.

Het feit van de toenemende ontrouw aan de belijdenis werd in het minst niet verbloemd, ook niet wat aangaat de predikanten, maar wel verwierp men Spurgeons qualificatie van dit feit als »afmetend gelooof" en »verarmelijking van Christelijk leven."

Hoort een der leden: »Wij roemen in Christus' kruis, maar wij verwerpen het juk van Calvijns theologie. Hij heeft ons lang genoeg gemeesterd. Gunnen wij hem eindelijk de ruste."

Of hoort den voorzitter van de vergadering der Congregationalisten, die zich Spurgeons klacht evenzeer hadden aangetrokken: »Wij hebben het dogma zien vallen, maar wij zijn er over heen; met vrijer, rijker en krachtiger geloot zijn wij uit de crisis voortgekomen. Wij verachten het theologisch systeem niet, maar wij achten het voor vooruitgang vatbaar en hebben het vernieuwd. Ik geef toe: in den overgangstijd was de prediking wel vaak te slap, te vaag, te waterig, maar *nij* zijn onder geworden en daarmee ook vanzelf ons geloovige wat knookiger. Wij stellen vertrouwen in onze jonge predikanten en dulden niet, dat onbillijke beschuldiging hen aan dat vertrouwen zou doen twijfelen."

En dan voegt de moderne redactie er harerzijds deze opmerkingen aan toe:

»Zal de beroemde prediker van *Metropolitan Tabernacle* geen kanzel meer betreden? Het is beswaarlijk te wachten van zijn geloofsijver en zijn redenaarsaandrift.

Intusschen wekt de scheuring zelve verschillende gedachten. Gaarne geven wij plaats aan een gevoel van meewarige sympathie met den man, die zich verlaten gevoelt, omdat bijkans de gansche schare om hem heen, *zijne* schare, de knie buigt voor Baal.

Maar is het hooghartig, verwaten, indien wij nog iets anders gevoelen? Hebben de woorden der sprekers, die wij aanhaalden, niet onze instemming? Getuigt niet hun taal van het protestantsche hart? Maar dan wenden wij ons ook wrevelig af van den man van vernuft en talent en vele gaven, die verkozen heeft als theoloog een achterblijver te zijn, en dra afzakt van zijne zoo al niet fijne dan toch frissche en oorspronkelijke moraalprediking tot de confessioneele jeremiade en akte van beschuldiging."

Men ziet, dat we wel gelijk hadden, toen we aan Spurgeons heengaan hooge beteekenis toekenden.

Ook hij is thans *doleerende*.

En mogen we éene profetie wagen dan is het deze: Dat juist uit dat *doleeren* van Spurgeon beter kracht voor de herleving van het Calvinisme zal rijpen, dan uit de prachtige predikatiën, die hij week aan week naar de pers zond.

KUYPER.

Officieele Berichten uit de Ned. Geref. Kerken.

De inzending van officieele berichten neemt derwijs toe, dat er nu reeds bijna 4 kolom was aangeboden. Deze voorraad is niet te bergen. Plaatsgebrek dwingt ons zelfs én Feuilleton, én Buitenland, én Kerkelijk Ambt XIII, én Zending ditmaal geheel weg te laten. Mogen we daarom beleefdelijk verzoeken, dat men zijn berichten zoo kort mogelijk stelle, en vooral de korte berichten omtrent beroepingen enz. niet weglate? RED.

De aangekondigde samenspreking van de Deputaten van het Synodaal Convent met eenige broeders uit de Christelijke Gereformeerde Kerk heeft op 17 en 18 Nov. jl. te Kampen plaats gehad. De zittingen werden door den heer Docent S. van Velzen als Voorzitter geopend, terwijl als secretaris fungeerden de HH. Dr. Bavinck en Dr. Van den Bergh. Ook de heer Ds. Bavinck, predikant te Kampen, nam aan deze samenspreking deel. De zittingen zijn gedurende twee achtereenvolgende dagen, telkens driemaal gehouden, des morgens, des middags en des avonds. Onder de gemeenschappelijke, door alle beleden overtuiging, dat inwoners in eenzelfde stad of dorp, die eenzelfde taal spreken, één in belijdenis zijn en eenzelfde kerkenordening erkennen, van Godswege gehouden zijn, om ook kerkelijk saam te leven, wierd uitsluitend de wederzijdsche verhouding besproken. Besprekingen, die tot genoegzame helderheid van inzicht in de wederzijdsche verhoudingen leidden, om nu reeds door de vijftien aanwezigen eene Commissie van zes personen te doen aanwijzen, die uitgenoodigd wierden, het resultaat der besprekingen kortelijk op zulk eene wijze te formuleeren, dat deze formuleering tevens dienst zou kunnen doen als agendum voor eene meer publieke vergadering, waartoe in den aanvang des volgenden jaars het initiatief zal worden genomen. Overmits echter de deputaten hierop niet gelast zijn, kunnen ook zij hiertoe niets anders dan als particuliere personen medewerken. In deze Commissie wierden benoemd de HH. Dr. Bavinck, Dr. v. d. Bergh, Dr. Kuyper, Doc. Noordtzij, Dr. Rutgers en Doc. Van Velzen.

Namens de saamgekomenen,
DR. BAVINCK.
DR. V. D. BERGH.
Secretarissen.

Kampen, 19 November 1887.

Ook in de kerk van Amstelveen kwam de Reformatie tot stand Lang was er geaarzeld, daar nog steeds de hoop werd gekoesterd, dat de kerkeraad het initiatief zou nemen om de eere des Heeren in zijne kerk te handhaven tegenover opgelegde en Christus naar de kroon stekende besturen. Doch de predikant en de meerderheid der kerkenadsleden deinsde al meer en meer. Sommigen dezer laatsten legden hun ambt neder, maar de overblijvenden werden tegenover de standhoudende minderheid instrumenten der hierarchie om elke gedachte zelfs aan losmaking van zondige banden reeds te tuchtigen met bullen van afzetting en uitwerping. Toen werd langer aarzelen ongeoorloofd. De overgebleven ambtsdragers riepen de geloovigen samen, die den kerkeraad aanvulden. De nieuwe leden werden op 13 dezer bevestigd door den consulent Ds. B. van Schelven van Amsterdam, waarna de kerkeraad overging tot afsnijding van de synodale hiërarchie voor de kerk van Amstelveen. Als adres voor de stukken, voor den kerkeraad bestemd wordt opgegeven de scriba van dien raad Br. A. van Leeuwen, Frederiksstraat bij den Overtoom (Nieuwer-Amstel).

B. VAN SCHELVEN.

Aan de Kerkeraden der Nederduitsche Gereformeerde Kerken (doleerende).

Op het Synodaal Convent werd de vraag gesteld, of de voorlezing van eene predicatie niet zoo zij in te richten, dat eenige deputaten in last krijgen de vacante kerken te voorzien van eene goede volgreeks degelijke en wèl gefundeerde predicatiën?

Zij werd aldus beantwoord: Kan ook deze hulpverstrekking (nl. door oefenaars) vooralsnog slechts onvoldoende zijn, dan wordt de toevlucht genomen tot het lezen eener predicatie. Om voor degelijke predicatiën te zorgen, wijze het Convent een drietal deputaten aan, die eene geregelde volgreeks verschaffen.

Als die deputaten werden aangewezen de B.B. Ds. B. van Schelven, Ds. N. A. de Gaay Fortman en W. Kühler Wz.

Ter volvoering van hun mandaat wenden ondergeteekenden zich tot alle Nederduitsche Gereformeerde kerkeraden, ook der op dezen oogenblik niet vacante kerken, daar het hier geldt een gemeenschappelijk belang, dat om beurten door alle kerken vroeger of later zal worden gevoeld.

Aan predicatiën ontbreekt het door Gods genade niet van gezalfde mannen, die de onveranderlijke waarheid Gods op uitstekende wijze voor het oor van Gods volk hebben vertolkt.

Dáárvoor ware ons nader overleg met de kerken niet noodig.

Maar of het voornemen zal kunnen worden volvoerd, hangt voor een zeer groot deel, zoo niet bijna geheel, af daarvan, of de behoefte aan zulke volgreeks van predicatiën dringend gevoeld wordt.

Alleen in dat laatste geval zal er drang zijn om ook geldelijk saam te werken tot uitvoering van zulk een plan.

Dit plan zou dan zijn om aan elken kerkeraad elke week te bezorgen twee predicatiën, éene over eene zoogenaamde vrije stof en éene over de aan de orde zijnde Catechismus-afdeeling.

Het bedrag der kosten is nu nog moeielijk te bepalen; eerst wanneer het getal deelnemenden bekend is, kan met voldoenden grond eene berekening gemaakt; hoe grooter het getal is, hoe kleiner de som wordt, door elke kerk bij te dragen.

Vandaar, dat wij met de vraag ons wenden tot alle kerkeraden van Nederduitsche Gereformeerde kerken: Meldt ons of de behoefte aan zulke volgreeks van predicatiën door u wordt erkend en of gij bereid zijt in de gemeenschappelijke kosten voor uw deel bij te dragen.

Ten einde alle teleurstelling te voorkomen, nemen wij ons voor om, eer wij tot uitvoering overgaan, mededeeling te doen van het juiste cijfer van wat door elke kerk zal moeten worden opgebracht voor dit doel.

Gaarne ontvangen wij uw antwoord zoo spoedig mogelijk, liefst binnen de veertien dagen, volgende op de dagteekening dezer circulaire.

De Deputaten van het Synodaal Convent:
B. VAN SCHELVEN.
N. A. DE GAAY FORTMAN.
W. KÜHLER WZN.

Amsterdam, 19 Nov. 1887.

Als aanvulling van de door den kerkeraad van Amstelveen gezonden circulaire wordt aan de kerken in de classis van Amsterdam nog meegedeeld dat het adres van den ouderling, Br. A. van Leeuwen is: Frederiksstraat 1 bij den Overtoom.

B. VAN SCHELVEN.
Consulent.

Sprang, den 23 Nov. 1887.

Aan den synodalen Kerkeraad der Ned. Herv. Gem. te Sprang.

In antwoord op Uwe missive van 17 dezer hebben de ondergeteekenden de eer U het volgende te antwoorden:

1. Dat hun niets bekend is van het ontstaan eener nieuwe gemeenschap in onze kerk van Sprang.

2. Dat wel in deze kerk de belijders der waarheid zich gedrongen hebben gevoeld op te komen tegen den smaad, op den heiligen naam van Koning Jezus geworpen; en dat zij in de plaats van den, na herhaalde waarschuwing, nog steeds ontrouwen kerkeraad, een anderen hebben gekozen en de ondergeteekenden het voorrecht genoten, daartoe benoemd te zijn.

3. Dat deze kerkeraad voor de geheele kerk van Sprang het synodale juk heeft afgeworpen.

4. Dat bij den Heere smeekt de oogen der dwalende broederen te openen, opdat ook gij het zondige en voor de gemeente verderfelijke van uw heulen met de vijanden van Koning Jezus moogt leeren inzien en in de mogendheid des Heeren Uwe zondige wegen verlaten.

De kerkeraad der Ned. Gereformeerde kerk (doleerende)
(*w. g.*) A. VOS AZ.
» » K. VERHOEFF.
» » G. KUIJPERS.
» » J. W. DE ROON.

P.S. Bovenstaand is als antwoord aan den synodalen kerkeraad van Sprang gegeven.

De classicale vergadering der classis Harderwijk werd op Woensdag 2 Nov. te Nijkerk gehouden. Voorzitter Ds. W. van den Bergh, scriba ouderling G. van Aller van Nijkerk. Het onderzoek naar den staat der verschillende kerken werd ingesteld. Het huisbezoek bij alle leden der gemeente, en de armenverzorging ook bij hen, die niet zich aanmelden, bijzonder de stille armen, liet in de meeste kerken nog te wenschen over. Opgemerkt werd, dat de leden der gemeente ook in oefening van tucht op elkander en persoonlijke barmhartigheid het ambt der geloovigen door de genade des Heeren hebben te oefenen, en de taak des kerkenads te verlichten.

Te Voorthuizen waren in antwoord op een herderlijken vermaanbrief aan hen, die den kerkeraad, niet erkenden, en in de openbare school Zondags samen kwamen, eenige bedenkingen door een hunner ingebracht. Dit had geleid tot een tweetal samenkomsten tusschen eene commissie uit den kerkeraad, en het bedoelde lid der gemeente; een negental punten waren behandeld, en een verslag dezer samenkomsten was opgemaakt. Het beroep, door den kerkeraad te Nunspeet op Br. de Gooijer uitgebracht, werd goedgekeurd; betreffende het examen volgens art. 8. zouden o. a. inlichtingen bij de Deputati Synodi ingewonnen worden. De verdere behandeling dezer zaak werd aan de kerkeraden van Voorthuizen en Kootwijk opgedragen, terwijl de kerkeraden van Nijkerk en Barneveld de noodige stappen zouden doen op een verzoek tot aanstelling van een persoon te Putten als oefenaar in de classis.

De vacatuurdienst werd geregeld, en door den penningmeester der cassicale kas, den heer W. de Vroom te Harderwijk, werd rekening en verantwoording gedaan. Op zijn verzoek werd besloten in *De Herant* mede te deelen, wat uit verschillende kerken was ingekomen. Onder dankzegging werd hieraan voldaan. Ontvangen was: uit Sneek *f* 10, Zuidland *f* 8, Velp *f* 28.87, Steenwijk *f* 11.18, Harderwijk *f* 13 65½, Gouda *f* 25, Zwolle *f* 15, Voorthuizen *f* 17.04, Maassluis *f* 29, Meppel *f* 18.80, Bussum *f* 8.21, Aalten *f* 22.02, op de classicale vergadering nog *f* 14 uit Oudewater en *f* 17.30 uit Waarder ingekomen.

Intusschen was omtrent één uur de korte predikatie, in art 41 der kerkenorde voorgeschreven, door Ds. Houtzagers gehouden, waarna aan de afgevaardigden der kerken gelegenheid gegeven werd, hun oordeel daarover uit te spreken.

In de vergadering der classis, daarna gehouden, toegankelijk ook voor gemeenteleden, werden door de kerkeraadsleden behandeld: 1. Op welke wijze te oordeelen over de aanstelling der godsdienstonderwijzers? 2. Hoe te handelen bij de verkiezing van kerkeraadsleden? 3. Wanneer en hoe getuigen aan de ouders bij den Heil. doop te vragen?

De toestand van enkele kerken, nog niet door een kerkeraad der classis vertegenwoordigd, werd besproken. Eenige agenten hadden schriftelijk of mondeling bericht medegedeeld en voor de aanstaande classicale conferentiën werd Elburg opnieuw aangewezen.

's Avonds trad Br. De Gooijer uit Veenendaal voor de aanwezige afgevaardigden der classis en de gemeente van Nijkerk op.

W. VAN DEN BERGH, *Praeses.*
G. VAN ALLER, *Scriba.*

GOUDA, 17 Nov. Heden werd alhier de vergadering gehouden van de gecombineerde classes Leiden, Den Haag en Gouda. Vertegenwoordigd waren de kerken van Oudewater, Aarlanderveen, Leiderdorp, Oude- en Nieuwe-Wetering, Den Haag, Reeuwijk, Leimuiden, Delft, Zevenhoven, Bodegraven, Zwammerdam, Loosduinen, Waarder, Nieuwveen, Haastrecht, Oudshoorn, Gouda en Ter Aar. Van Rijnsaterwoude waren de afgevaardigden verhinderd te komen.

Door Ds. Winckel werd de vergadering na het zingen van Ps. 105 : 1 geopend met gebed en het lezen van Psalm 79.

Nadat de notulen van de vorige vergadering waren voorgelezen en goedgekeurd, werden gekozen tot praeses Ds. Reuijl, tot assessor Br. W. van Geest en tot scriba Ds. Vlug.

Opnieuw werd voor drie maanden de bediening des Woords en der Sacramenten in de vacante kerken geregeld. Door Ds. Winckel werd namens de vijf deputaten, die op de vorige vergadering waren aangewezen om een onderzoek in te stellen naar den toestand der gemeenten van wijlen Ds. Ledeboer en van andere Gereformeerde gemeenten in de classes, rapport uitgebracht omtrent den uitslag van dit onderzoek, voorzoover dit reeds had plaats gehad. Aan dezelfde deputaten werd opgedragen dit onderzoek en, voorzooveel noodig mocht zijn, de onderhandeling daaruit voortvloeiende voort te zetten.

Vervolgens werden door eenige kerkeraden een drietal broeders voorgedragen, om na onderzoek vanwege de classes als oefenaar in de classes te worden toegelaten. De broeders Van Schouwenburg, Vlug en Winckel worden gedeputeerd om dit onderzoek in te stellen. Naar aanleiding van een bij de vergadering ingekomen schrijven uit Leimuiden omtrent eene aldaar gehouden verkiezing van Diakenen werd besloten, dat deze kerk door de visitatoren zal worden bezocht, opdat zij nader van deze zaak mogen kennis nemen. Op voorstel van de kerk van Waarder werd besloten dat de dienaars er toe arbeiden zullen, dat niet de moeder, maar de vader het kind ten Doop presenteere; alsmede, dat in de derde vraag van het formulier voor den Doop onveranderd »waarvan hij vader of getuige is" zal gelezen worden. Op de vraag der kerk van Oudshoorn: »Hoe te handelen met broeders uit naburige, nog niet ontkomen kerken, die zich bij een doleerende kerk wenschen aan te sluiten?" werd geantwoord, dat zulke broeders wel tot het gebruik der Sacramenten kunnen worden toegelaten, maar lidmaten blijven van hun eigen plaatselijke kerk.

Naar aanleiding van eene, door de kerk van Zevenhoven op het agendum gebrachte vraag werd nog gehandeld over de gedragslijn, die de kerkeraad heeft te volgen ten opzichte van zulke leden, die weigeren den kerkeraad te erkennen. Daar over sommige punten nog al zeer lang was gediscussieerd, moest een groot deel van het agendum worden verschoven naar een volgende vergadering. Bepaald werd nog, dat de volgende vergadering zal worden saamgeroepen over drie maanden in Den Haag, en dat de oproeping zal uitgaan van de kerk te Zevenhoven. Daarna ging de scriba voor in gebed en hiermede werd de vergadering besloten.

G. VLUG,
Scriba.

Voor Kinderen.

VERHUIZEN.

Alle jaren te verhuizen is iets, dat vele lezers misschien heel prettig zouden vinden, maar waar denkelijk hun ouders veel tegen zouden hebben, onder anderen wijl »veel verhuizen veel bedstroo" kost, gelijk een oud spreekwoord zegt.

Toch zijn er schepselen genoeg, die geregeld of ook wel ongeregeld telkens verhuizen, zwerven en trekken. Nu, het kost hun dan ook geen geld, en tusschen hun nieuwe huis en het oude bestaat weinig onderscheid. Want die hier bedoeld worden zijn geen menschen maar dieren, viervoetige dieren, visschen en vogels.

Men kan de dieren, wat hun blijven of trekken aangaat, in drie soorten deelen. Vele zijn »hokvast"; zij blijven waar zij zijn, ten minste als men hen niet verdrijft, en brengen er hun leven door. De huisdieren komen natuurlijk onder dezulken 't eerst.

Dan volgen de zwervers, die soms een heel eind van hun woonplaats afdwalen, gelijk sommige vogels.

En eindelijk zijn er dieren, die geregeld op zekere tijden van 't jaar, of wel zoo nu en dan groote reizen doen, en dikwijls heel ver trekken. Gewoonlijk brengen zij dan op die verwijderde plaats een tijd door, en keeren terug; maar soms blijven ze ook voorgoed weg. Zulke tochten noemt men verhuizingen en we denken daarbij dadelijk aan de trekvogels.

Het spreekt vanzelf, dat dieren, die zich langzaam of moeilijk bewegen, ook nooit ver trekken. Vandaar dat een oester en een slak van de leer zijn. »Oost, West, thuis best", of althans 't niet ver brengen. Ook de kruipende dieren reizen niet druk, en zelfs de viervoetige doen het niet veel. Niet alleen vette varkens en plompe neushoornbeesten, maar ook vlugge paarden en herten laten het reizen aan de liefhebbers over. Alleen houden sommige van de ruimte om rond te springen.

Toch zijn er ook wel viervoetige dieren, die reizen. In het Noorden van Europa b. v. vindt men een veldmuis of rat, die *lemming* wordt genoemd. Deze dieren wonen in groote menigte bijeen, schoon elk zijn eigen hol of huis heeft, in de bergen van Lapland en Zweden Van tijd tot tijd, maar op zijn hoogst om de tien jaar, begint het hun daar echter te vervelen en gaat heel het lemmingenvolk op reis, en wel naar de zeekust en de Bothnische golf. Hoe die dieren nu weten, dat het tijd van reizen is, wat hen er toe drijft, heeft de knapste geleerde totnogtoe toe niet weten te zeggen. Alleen heeft men opgemerkt, dat na zulk een reis steeds een strenge winter volgt. Misschien kunnen de lemmingen iets van de naderende kou voelen. Althans in 1742, toen de winter in Lapland bijzonder streng en in Zweden veel zachter was, verhuisden zij van het eerste land naar het tweede.

Gij begrijpt dus wel, dat het den bewoners van die landen juist geen vreugd is als de veldmuizen gaan reizen. Doch er is nog meer waarom 't ver van aangenaam is. Want deze dieren schijnen te denken: »Beter barsten dan buigen." Zij trekken op in lange rijen. Niets houdt hen tegen: geen rivier, geen hoogte, geen huis of hof. Altijd gaan ze maar in rechte lijn voort Alleen rusten ze nu en dan een dag. En wee de plaats waar zij doortrekken! Alles wat groeit op het veld wordt afgegeten, en achter hen is het land zoo kaal, als had men he gewas afgebrand.

Gelukkig verhuizen of trekken de veldmuizen, als ik zei, maar zelden en nog gelukkiger is, dat de andere viervoetige dieren hun voorbeeld niet volgen. Want wat zou men in Indië moeten beginnen als de olifanten eens zoo deden En als de Nederlandsche honden